

DEBAT / KRONIK

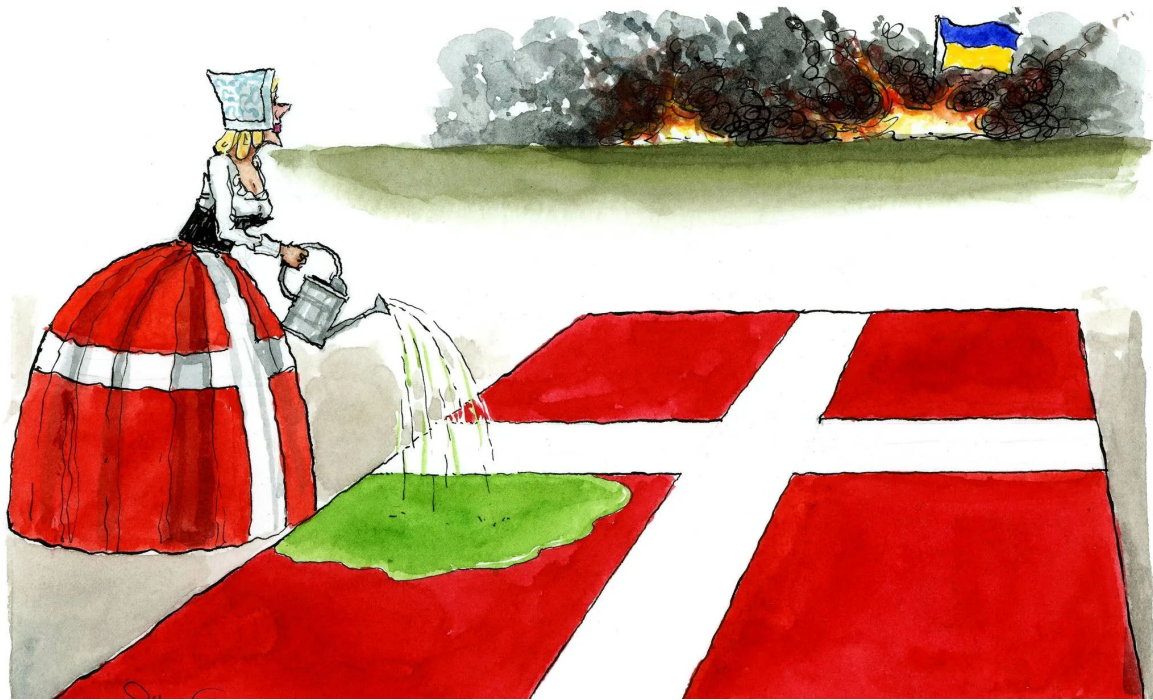
Dette er en kronik skrevet af en ekstern kronikør. Jyllands-Posten skelner skarpt mellem journalistik og meningsstof. Vil du skrive en kronik? Læs hvordan [her](#).

31/05/2022 KL. 16:30 | FOR ABONNENTER

Der er kamp om pladsen i landskabet: Der er brug for klare planer for fremtidens jord

Det dur ikke, at vi det ene øjeblik vil have meget mere grøn energi og det andet meget mere natur - mens vi stadig vil være fødevareproducenter. Den gordiske knude skal løsnes, så alle finder en plads i et fornuftigt samspil.

TILFØJ TIL LÆSELISTE

Verden stod også før krigen i Ukraine over for store udfordringer i forhold til fødevarer og energi, men det hele forstærkes nu af begivenhederne i Ukraine. Tegning: Rasmus Sand Høyer

---

SØREN MØLLER

formand, Collective Impact, Fremtidens bæredygtige landskaber

---

THOR GUNNAR KOFOD

næstformand, Landbrug & Fødevarer

ANNESOFIE BJERRE

formand, Friluftsrådet

MARIE REUMERT GJERDING

formand, Danmarks Naturfredningsforening

BIRGIT S. HANSEN

borgmester, formand for KL's miljø- og forsyningsudvalg

Krigen i Ukraine har forstærket de eksisterende kriser på fødevarer- og energiområdet, og det intensiverer behovet for at finde løsninger på de to kriser i sammenhæng.

En sådan løsning kræver en prioritering af brugen af vores landskab i forhold til flere målsætninger på en gang.

Landbruget, kommunerne og de grønne organisationer har arbejdet sammen om dette i forsøgsprojekter, og erfaringerne bør indgå i de politiske forhandlinger på Christiansborg om vedvarende energi.

Verden stod også før krigen i Ukraine over for store udfordringer i forhold til fødevarer og energi. Stigende temperaturer vil globalt medføre tab af god landbrugsjord på grund af tørke. Og fossile brændsler skal udfases for at reducere udslip af klimagasser.

Det forstærkes nu, fordi krigen i Ukraine sender fødevarepriserne i vejret. Samtidig øger boykotten af russisk olie og gas behovet for en meget hurtigere udbygning af grøn energi, og det betyder, at regeringen vil firedoble produktionen af vedvarende energi på land frem mod 2030.

Med så store kriser på samme tid er det vigtigt at prioritere og få truffet gode beslutninger. Der er i forvejen kamp om pladsen i Danmark og de solceller, som placeres på marker, medfører mindre plads til enten fødevarerproduktion, produktion af biomasse eller mere åben natur. Så hvis regeringens udspil "Danmark kan mere 2" ikke skal dø i lokal modstand, så er det afgørende, at der skabes rammer for, at alle bakker op om acceleration af den grønne omstilling, uden at lodsejere og lokale interesser tromles. Derfor peger landbruget, kommunerne og de grønne organisationer på andre veje.

Verden har brug for fødevarer, samtidig med at landbrugsdrift i fremtiden kan og skal være en del af løsningen på vores kriser. Naturen og biodiversiteten lider først og fremmest af mangel på plads i landskabet. Derudover har vi brug for meget mere plads til sol- og vindenergi, og vi kan ikke nå klimamålene uden CO₂-fangst, bla. gennem rensning af kloak. Og der skal ske noget nu, hvis vi skal

bl.a. gennem rejsning af skov. Og det skal ske noget nu, hvis vi skal forhindre katastrofer, som er meget dyrere at afhjælpe end at forebygge. Det understreger den seneste klimarapport fra FN.

” Vi mangler ministre, som vil tage førertrøjen på og skabe mere indhold i ambitionen om en jordreform, der tager hånd om arealanvendelsens betydning for klimakrisen, energikrisen og fødevarekrisen i sammenhæng.

Men det dur ikke, at vi løsrevet fra hinanden i det ene øjeblik vil have meget mere grøn energi på land for derefter at ville have meget mere skov og natur uden sammenhæng til, at vi også ønsker, at Danmark skal være en fødevareproducent, fordi vores klima og jord egner sig så godt til det. Det rækker vores jordressourcer ganske simpelt ikke til.

Vi bliver nødt til at planlægge og prioritere brugen af det åbne land helhedsorienteret. Og vi skal gøre det, så vi forfølger flere formål på samme tid. Vi skal producere flere fødevarer på mindre plads, og det skal vi bruge den bedste landbrugsjord til. Frem mod 2050 skal vi have lagt dele af landbrugsarealerne om til andre formål, såsom grøn energi, skov og natur.

Det er afgørende, at vi får udvalgt de arealer, som det giver størst værdi at omlægge: lavbundslande, naturfølsomme områder og arealer egnet til klimaskov og produktion af vedvarende energi, samtidig med at vi fortsat kan producere fødevarer på de dyrkningsegne arealer. Og vi skal kombinere flere formål på samme areal, hvor det giver mening. F.eks. kan solcelleparker være positivt for naturen, hvis man planter læhegn og sikrer en rig og mangfoldig flora rundt om solcelleanlæggene, som også vil tiltrække

insekter og fugle.

I det omfang, vi kan placere solceller på taget af store bygninger, optager de ikke plads fra god natur eller fødevareproduktion. Udtagning af lavbundjord reducerer udslip af klimagasser, forbedrer vandmiljø og giver plads til natur, biodiversitet og rekreative arealer.

Der er solid dokumentation for de samfundsøkonomiske gevinster ved arealplanlægning med flersidige formål. Forskerne har beskrevet behovene og mulighederne, landbruget er klar og vil være en del af løsningen, energiselskaberne står også i startboksene, store virksomheder og fonde er klar til at rejse skov, andre steder ønsker de at skabe naturområder, og kommunerne gør sig klar til at køre projekterne om udtagning af lavbundslande.

Grunden til, at rammerne for arealplanlægning med flersidige formål hverken er udtænkt eller rullet ud fra regeringens side, er ganske banal; den hører ikke rigtigt hjemme i et enkelt ministerium, men kræver, at man sætter sig sammen på tværs af fire ministerier: Fødevareministeriet, Miljøministeriet, Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet og Indenrigs- og Boligministeriet, som har planloven og landdistiktsudvikling under sig.

I forståelsespapiret mellem regeringen og dens støttepartier er der en ambition om en jordreform. Den reform, vi har brug for, er, at man skaber sammenhæng i brugen af vores landskaber. Indtil videre er der ikke nogen minister, der føler ansvar for fremdriften i regeringen på det område. Men hvis "Danmark skal kunne mere", som regeringen har ambition om, så må fremtidens brug af vores landskab på dagsordenen på tværs af ministerierne.

Statens opgave bliver at skabe rammer om tre ting:

1. Bedre og enklere rammer for at kommunernes planlægning og prioritering i det åbne land i samarbejde med landbrug og lokalsamfund. Det er afgørende, at rammerne sikrer god inddragelse af lodsejere og lokalsamfund.

LÆS OGSÅ

Rekordhøje kornpriser tvinger Danmarks produktion af grise ned

2. Finansiering af værditab til lodsejere til arealer, som omlægges til andre formål – f.eks. skov og natur.

3. Styrke positive lokalsamfunds- og lodsejerincitamenter og fjerne negative incitamenter.

Vores erfaringer på baggrund af en række demonstrationsprojekter er, at omlægningerne kan og bør ske ad frivillighedens vej. Opgaven løses bedre ved at mødes ved køkkenbordet end i retssalen. Men det kræver, at vi rydder op i puljer og regler, så man bedre kan lave gode løsninger, som tager udgangspunkt i de lokale forhold, samtidig med at vi når de nationale målsætninger.

Nogle arealer vil relativt hurtigt kunne omlægges. Andre steder skal der lægges et mere kompliceret puslespil for at få de bedste resultater. Pilotprojekterne viser, at en jordreform vil skabe store samfundsøkonomiske gevinster, men som det er lige nu, er det den enkelte lodsejer, der omlægger dele af sin jord, som bærer omkostningerne – og det skal der laves om på

omkostningerne – og det skal det laves om på.

Landbruget, kommunerne og de grønne organisationer er klar med løsninger og anbefalinger, som kan sætte mere fart på omlægningen af arealer. Vi mangler ministre, som vil tage førertrøjen på og skabe mere indhold i ambitionen om en jordreform, der tager hånd om arealanvendelsens betydning for klimakrisen, energikrisen og fødevarekrisen i sammenhæng. Der bør ikke løbe mere vand i åen, inden det sker.

Vil du have meninger direkte i din indbakke? Tilmeld dig gratis og få de seneste indlæg fra Jyllands-Postens debatsektion én gang i døgnet – [klik her, sæt flueben og indtast din mailadresse](#). Følg også [JP Debat](#) på Twitter

DEL ARTIKEL

RELEVANT FOR ANDRE?
DEL NU

GIV ARTIKEL

ARTIKLEN ER FOR ABONNENTER.
GIV ADGANG TIL EN VEN.

Læs mere om

BÆREDYGTIGHED

ENERGIPOLITIK

CO2-KVOTER

LANDBRUGSSEKTOREN

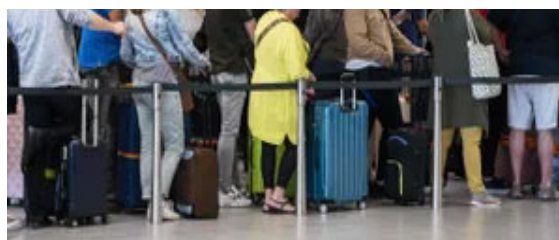
Andre læser

Solceller forskønner ikke byen

HARDY KJÆRGAARD

Skal du ud at rejse til sommer? Så hold øje med disse 4 ting

Saudiarabisk pengetank har lokket golfstjerne til deltagelse

Her er, hvad du skal vide om dagens folkeafstemning

JP HORSENS [↗](#)

Nu skal vi stemme: Her er, hvad du skal vide

JP VIBORG [↗](#)

... **LIVE** Valgstederne er åbnet - Venstre- politiker slået ved Nørreport Station

Jyllands dyreste villa er solgt: Se billederne af Lego-arvings svimlende millionvilla

JP VEJLE

Vi og klimaet skal ikke betale prisen for Dan Jørgensens affaldsplan

RASMUS BREDDE

Mest læste

1

20 TIMER SIDEN

Ekspert undrer sig: Hvorfor havde Putin behov for et varmt tæppe, mens 95-årige veteraner ikke havde?

2

2 TIMER SIDEN

Hvor mange russiske soldater er døde i krigen? Nye opgørelser giver et noget andet svar end Putin

---

3

22 TIMER SIDEN

Direkte fra Michelin-restaurant til havnegrillen i Hanstholm: »Grillet makrel! Det kan man fandeme ikke servere«

4

12 TIMER SIDEN

Mette Frederiksen advarer: »Vi risikerer simpelthen hungersnød på grund af krigen«

5

1 DAG SIDEN

Eksperimenter har givet en overraskende viden om, hvad der skal til for at tabe sig

---

6

21 TIMER SIDEN

Kina ignorerede Bidens advarsel om militærkonflikt og sendte 30 krigsfly ind i Taiwans forsvarszone

---

Mest læste Finans

1

12 TIMER SIDEN

DI-direktør peger på hemmeligt våben i gasstrid med Rusland

2

13 TIMER SIDEN

Ny lånetrend bekymrer: Boligejere risikerer en stor renteregning

3

2 TIMER SIDEN

Dansk virksomhed blev hacket få timer efter »harmløst opslag«

Grundlagt i 1871

Adresser:

Mediebyen 3
8000 Aarhus C
+45 87 38 38 38

Rådhuspladsen 37
1785 København V
+45 87 38 38 38

Udgiver:

JP/Politikens Hus

Redaktionen:

Kontakt redaktionen
Indsend debatindlæg
Nyhedsbreve

For annoncører:

Annonce

Køb abonnement

Erhvervsabonnement

Om avisen:

Om Jyllands-Posten

Karriere

Fonde og legater

Skole

Whistleblowerordning

Persondatapolitik

Administrér samtykke

Ansv. chefredaktør:

Jacob Nybroe

For abonnenter:

Mit login

Mit abonnement

Mit JP

E-avis

Mine gemte artikler

Kontakt kundecenter

Abonnementsvilkår

© Alt materiale på denne side er omfattet af gældende lov om ophavsret. Læs om reglerne her